

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at imødegå en fremtidig udvikling, hvor personer i forbindelse med tegning af forsikring eller pension forskelsbehandles på grundlag af de pågældendes eller deres slægtnings arveanlæg på en måde, der indebærer en trussel mod den personlige integritet.

2. Baggrunden for lovforslaget

2.1. Ved folketingsbeslutning nr. B 8 af 25. april 1991 blev den daværende regering pålagt at fremsætte lovforslag om forbud mod anvendelse af såkaldte DNA-analyser i forbindelse med ansættelser og i forbindelse med tegning af pensioner og forsikringer. I bemærkningerne til beslutningsforslaget, der var fremsat af medlemmer af Socialistisk Folkeparti, blev forslaget bl.a. begrundet med, at mens forsikrings- og pensionskasser i dag stiller krav om lægeundersøgelser for at udskille dem, der allerede har udviklet en helbredstilstand betegnet som »dårlige liv«, vil det være et alvorligt skridt i retning af yderligere opdeling af befolkningen, hvis også genetisk betingede anlæg for sygdom giver anledning til særbehandling. Man ønskede med forslaget at gribe ind over for en sådan udvikling, før den bliver et problem.

På baggrund af folketingsbeslutningen fremsatte den daværende arbejdsminister i april 1992 et lovforslag om forbud mod anvendelse af DNA-analyser ved ansættelser og ved tegning af pensioner og forsikringer. I lovforslaget, der blev genfremsat uændret i oktober 1992, jf. Folketingstidende 1992-93, tillæg A, spalte 1277ff, blev DNA-analyser defineret som undersøgelser af den arvebærende kemiske substans (genomet), som har til formål eller giver mulighed for at fastslå en persons sandsynlighed for fremtidig sygdom, modtagelighed over for ydre påvirkninger eller besiddende af bestemte egenskaber som følge af, at personen er bærer af bestemte arveanlæg.

Medlemmer af Socialistisk Folkeparti fremsatte i februar 1993 et andet lovforslag om forbud mod anvendelse af genetiske test ved ansættelser og ved teg-

ning af pensioner og forsikringer, jf. Folketingstidende 1992-93, tillæg A, spalte 6949ff. Genetiske test blev i dette lovforslag defineret som enhver undersøgelse, der har til formål eller giver mulighed for at fastslå en persons sandsynlighed for fremtidig sygdom, modtagelighed for ydre påvirkninger eller besiddende af bestemte egenskaber som følge af, at personen er bærer af bestemte arveanlæg.

Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg afgav den 9. september 1993 en beretning over de nævnte to lovforslag. Udvalget anførte i beretningen bl.a., at der ikke var megen mening i at forbyde en enkelt undersøgelsesmetode (f.eks. DNA-analyser), idet oplysninger om en persons arveanlæg m.v. kan fremskaffes ved mange forskellige undersøgelsesmetoder. Endvidere anførte udvalget, at man ikke længere fandt, at de ansættelsesmæssige og de forsikrings-/pensionsmæssige problemer burde søges løst på samme måde. Udvalget bemærkede, at der på det sidstnævnte område gør sig særlige hensyn gældende, som nødvendigvis må tilgodeses.

I foråret 1996 vedtog Folketinget en lov om brug af helbredsoplysninger m.v. på arbejdsmarkedet (lov nr. 286 af 24. april 1996). Denne lov, der trådte i kraft den 1. juli 1996, begrænser arbejdsgiveres brug af helbredsoplysninger i forbindelse med lønmodtageres ansættelse, uanset om de pågældende oplysninger hidrører fra genetiske eller andre undersøgelser.

2.2. Grundtanken bag det private forsikringsystem er, at en forsikring skal dække risikoen for visse fremtidige begivenheder – f.eks. sygdom – således at forsikringspræmien udgør prisen for denne beskyttelse.

Hvis der ikke foreligger en risiko, men en vished for, at den pågældende begivenhed vil indtræffe – eventuelt for, at begivenheden vil indtræffe på et bestemt tidspunkt – er der efter sædvanlig opfattelse i princippet ikke noget forsikrings spørgsmål. For så vidt angår f.eks. sygdomsforsikring, bygger forsikringsystemet således i en vis forstand på en manglende viden om, hvilke sygdomme det enkelte menneske vil få, eller hvornår det vil få dem.

En forskel mellem private og offentlige forsikringsordninger er imidlertid, at de private forsik-